

DR. ÁLDOZÓ TAMÁS

POLGÁRMESTER

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Javaslat a helyi iparűzési adó megosztására

Pápán az átvett fejlesztési forrásokkal bruttosított 2013. évi önkormányzati költségvetés bevételi oldalának 12,65 \$-át adta a befizetett iparűzési adó (1 033 526 eFt). A város az évi 31 190 lakosával számolva egy pápaira 33 136 Ft helyi iparűzési adó-bevétel (nem adóerő képességről beszélünk!) esik. (Ezzel a mutatóval vélhetően valahol a városok középmezőnyében helyezkedünk el.) A Pápai járás 48 kistépelülése (a legnagyobb falu – Vaszar – lélekszáma 1475 fő, a legkisebb falu – Bakonyság – lélekszáma 44 fő) közül 18 esetében nincs adat helyi iparűzési adó-bevételre, a települések többségében, harminc községben azonban kivetették ezt az adónemet. A legkevesebbet Bakonytamási húz belőle (425 Ft/fő), a legtöbbet Mezőlak (87 799 Ft/fő), de szépen teljesít Csót (71 638 Ft/fő) is. Az eltérés az egy főre jutó legkisebb és a legnagyobb bevétel között 206-szoros. (Ne felejtsük el: 18 helyen egyáltalán nincs adat ilyen típusú bevételre, többségében nyilván nem adminisztrációs mulasztás okán!)

Az iparűzési adó települések közötti megosztásához képest jóval egyenletesebb a munkaképes korú lakosság településenkénti aránya földrajzi egységként is értelmezett munkaerő piacon belül. A gazdaság legfontosabb erőforrása ma már a munkavállaló, főleg a nagyobb városok körzetében, de Északnyugat-Dunántúlon mindenképp a munkaerő (a szakképzett és szakképzettséggel nem rendelkező egyaránt) elégtelen mennyisége a helyi gazdaságok dinamikus továbblépésének legnagyobb akadálya.

A gazdasági kapacitások működtetése során ma a települések többsége erejéhez képest a munkaerő biztosításával arányosan járul hozzá a termékek és szolgáltatások összességének előállításához, ugyanakkor az önkormányzatok számára értelmezhető előnyök (leginkább az iparűzési adó) méltánytalanul aránytalan mértékben oszlik meg az egyes települések között.

A méltánytalanságot orvosolni kell (erre törekszik a feladatfinanszírozás mechanizmusában a beszámítás intézménye), mégpedig úgy kell orvosolni, hogy az a helyi közösség

önfenntartó képességét, az abba vetett hitét erősítse, és tudatosítsa, hogy a település saját polgárainak erejéből képes működni, fejlődni, megmaradni. Mindennek a forrása ma is megvan, mindezt az egyes településeken élők két kezük munkájával ma is megtermelik, előállítják, csak az adózó székelyén élő munkavállalóhoz képest azok, akik az adózó székelyéhez képest más településen élnek, más településről járnak be, ebből az értékteremtésből saját lakhelyüket, településüket, otthonukat nem tudják erősíteni.

Azt állítom, hogy a megfizetendő helyi iparűzési adót az azt előállító munkavállalók szerint kell megosztani (pl. jövedelemarányosan, de itt sok további korrekciós tényező is szóba jöhet), az adózónak pedig a munkavállaló állandó lakhelye szerinti önkormányzat számlájára megfizetni; azaz a munkavállaló „fejkvótaszzerűen” tudja hazavinni azt, amiért megdolgozott (leszámítva természetesen a külföldi állandó lakcímről ingázó munkavállalókat).

Előbb ismertetett esetben minden olyan település, amelyik nettó munkaerő kibocsátó, többletforrásokhoz jut, a nettó munkaerő fogadók pedig forrásokat veszítenek. A legkisebb települések garantáltan jól járnak (még azok is, amelyek Kelet-Magyarországról vagy Észak-Magyarországról biztosítanak alkalmi vagy állandó munkaerőt az ország lendületesebben működő gazdasággal rendelkező térségeibe), a közepes városok vélhetően inkább jelenlegi bevételeiknél maradnak (pl. Pápa esetében amennyit elvisznek a kistépelülésről ideingázók, annyit hozhatnak a pl. győri munkahellyel rendelkezők), az extrabevétellel szert tevő nagyok (tipikusan a modern városok) pedig veszítenek. Általános hatása az lehet a vázolt javasolt adómegosztásnak, hogy egy-egy nagyobb beruházás, ipari kapacitásbővítés önkormányzati fejlesztési forrásokat generáló hatása szétterül egy térségben; az életminőség javulása nem lékszerűen, hanem egyenletes mértékben következik be.

Az írásomat vitaindítónak szántam, szándékoltan tartalmaz provokatív megállapításokat.¹

¹ Tisztelt Olvasó! A fenti vitaindító cikkben foglaltakra várjuk észrevételeiket, hozzászólásaikat, amelyeket az Új Magyar Közigazgatás Szerkesztőségébe az umk@kozszov.org.hu e-mail címre kérünk megküldeni. Az érdemi hozzászólásokat, javaslatokat szerkesztett formában a folyóirat hasábjain közöljük. (A főszerk.)